

**Vredništvo:**  
na Travniku št. 277. l. ne daj tona  
skrbí (tudi) se razpoddajajo listi!  
Prejemajo se za plačilo vsakora-  
ni omanila tudi v hodovalniškem  
jeziki!  
Plača se za vsako natisno vrsto  
3 kr., če se natisne samo  
enkrat natisno, če dvakrat, 8  
kr., če trikrat, 10 kr., a. v. —  
Novih tega se vsak kral 30  
kr. za štampelj.

# DOMOVINA.

L I S T

posebno za primorsko-deželno, pa tudi sploh slovenske zadeve.

Iskaja vsak petek.

Narodna poltarna vrednaba  
za celo leto 2 gold., za pol leta  
1 gold.Narodna poltarna in reklamacija  
naj se pošljajo vredništvu.Posamni listi se prodajajo v  
Gorici pri bukvarji g. Šekari-  
na Travniku po 4 solde.

## DOPISI.

**Iz Črnič. 2. oktobra.** Hvala, komur hvala! Sr-  
ce mi je radostno igralo, ko sem cukrat po opravlili po  
neki poti šel in videl nek pašnik, ki je bil popred pu-  
ščava, v prijeten vrt spreobrnjen. Tudi bolj sem se raz-  
veselil, to videti, ker sem tudi že popred večkrat on-  
daj hodil in me je vsakrat v srce zbadlo, ko sem gle-  
dal puščo, ki mi nikomur nič koristila, in mislil: kako  
bi jo lahko vse drugače bilo! Zdaj se tam mlada dre-  
vesa prav dobro popašajo, in na solčnem kraju je lep  
vinoograd, ki že obilo zlato kaplje vodi. Razdelani paš-  
nik ni prav velik, ali vendar sem precej časa potrebo-  
val, predno sem ga obhodil in ogledal. Premišljeval  
sem pri tem ogledavanju sam pri sebi: Ko bi tudi pri  
nas vse pušče pašnike razdelili in razorali, kakšen do-  
biček bi bil to za vsa vas, kako bi se marsikak ubo-  
žec opomogel! Saj je to tudi pri nas že dokazano;  
saj vidimo razloček med tistim pašnikom, ki smo ga  
razdelili pod županištvom obče sploštanega g. Antona

**Pignatari-a** in med tistim, ki so še zmiraj pušče. In  
pa koliko tacega prostora še imamo! Sosudja! Lotimo  
se razdelovanja!

Še neka dobrota nas spominja na Pignatarievo  
županovanje. Morali smo Ūrničanje rabiti vodo, ki je  
tekla vrh zemlje po strugi in jo zlasti po leti po živin-  
skih parkljih dišala, da ni bila skor ne za kuhanje ne  
za pijačo. Župan P. je to brz vse drugače naredil. Voda  
teče zdaj po ceveh (rorih) pod zemljo, kakor sred va-  
ni, blizo cerkve vidimo. Večna mu hvala za tako ko-  
ristno napravo! Naj bo torej Ant. Pignatari zglede vsem  
županom!

V. K. s. v. l.

**Iz Gargarja 7. okt.** — (Nova maša.) Obhaja-  
li smo večeraj slovesnost, kakoršne naša dolina že zdavno  
ni videla. Novomašnik č. g. Janez Filipič je v prvo v  
domači cerkvi sv. Martina Bogu daroval nekryavo da-  
ritev. Še nebo, ki je prejšnji dan černo lice zemlji

## ZABAVNIK.

Líst iz Kobarida.

Sp. A. Ž.

Pripetilo se je marsikateremu lovcu, zlasti če je ob  
nedeljah in zapovedanih praznikih na lov hodil, da je  
svojo puško na zajca sprožil, zadel pa svojega psa ali  
kako prav nedolžno stvar. Skoraj ednaka se je zgodi-  
la undanjemu „listarju“. — Haran baša! Trikrat je spro-  
žil svojo črnilo, da bi zadel kakoga „rogatega jelena“,  
pa glej nesrečo! pritepla se je (po kaki kombinaciji? ve-  
di jo, kdor more!) med „rogato“ tudi neka „okrogla“,  
prav nedolžna stvar. Bil je namreč te dni sam „listar“,  
toda se prav sam, ampak v družbi s svojo „peršono“,  
po opravlili v mestu, ter se je prepričal, da je kavar-  
na „pri pošti“ prav izvrstna. Tam dobiš ne le prav  
dobre kave, ampak tudi velika družih kavarnam pri-  
ljubljenih pijač prve vrste. Le poskusi, pa boš rekel:  
Pač res! Zato je svetovati g. kavarničarju, naj bi  
se preselil kam na bolj prostora in očista kraj sred  
mesta, naj bi naročil poleg nemških in italijanskih čas-  
nikov ne le „Domovine“, ampak tudi vse druge slo-  
venske časnike, ter naj bi si napravil nov napis:  
„Kavarna za vse jezike“! Bog, daj srečo! Ker  
sem povedal, kje se dobiva dobra „črna voda“,  
naj pohvalim še kako gostivnico, saj hvala nič ne  
škoduje. Ako pa odno samo pohvalim, naj si druge  
acetrice ne jemljejo „za zlo“, saj hvala ne bo v „kom-  
parativu“, to je, ne primerjavna, ampak le na črez!  
Hvala moja zadene gostivnico „pri Fajfarju“. Tam sem  
poskušnjo imel, pa močno mi je dopadlo. Gospodi s  
hrbov je prav ustrezno, da se je brz na Kornji tak

gostivničar uselil, ki zna po več kopitih črevlje rezati  
pa ljudem vsake visokosti po njih volji, a ne po svoji,  
lepo služiti. Želeti je le to, naj bi take izvrstne „restav-  
racije“ tudi slovenske napise poleg italijanskih imele,  
ker je to prav lepa in koristna šega novega časa!

Sploh je po Gorici premalo slovenskih napisov. Zdi  
se, kakor bi v to mesto celó nič Slovencev ne prih-  
jalo. Je li pa to resnica? Prodajavnice vseh vrst so  
prepričane, da imajo tudi s Slovenci kupčijo, ter jem-  
ljejo v službo take mladenče, ki znajo poleg družega  
tudi slovenski jezik; zakaj bi ne smeli poleg italijan-  
skih tudi slovenski napisi stati? „Variatio delectat“.

Napisi me napeljujejo postaviti uprašanje: Kako  
naj bo ime novi cesti, ktera drži od gimnazijskih šol  
doli na železnični kolodvor? Naletel sem bil, brez da  
bi bil iskal, na šloveka meni dobro znanega, ki mi je  
bil prav tam na mestu to uprahanje postavil. Svetovala  
sva to in uno ime, kakor nama je ravno na pamet pri-  
šlo, ali obema ni hotelo dopasti ni edno ni drugo; go-  
dilo se je tem izmišljavam kakor tistim predlogom v  
državnem zboru, kateri ne dobijo večine glasov, — propa-  
dle so. Poslednjič — pač, kdor išče, najde — sva zadela  
na lonec, v katerem je bil „šac“ shranjen, zadela sva  
namreč na ime, ktero je obema dopadlo, ime za naj  
novejšo cesto, ter sva je ednoglasno, malo da ne „per  
acclamationem“, to je, „z vriskom in piskom“ pohva-  
lila. In to ime se glasi: „Kolodvornica“ — kolodvorna  
cesta. Hči ima priimek po svojem očetu. Kolodvor je  
očó tej cesti; kajti on ji je vzrok in začetek: torej je  
prav pošteno in pravično, da se ta cesta imenuje ko-  
lodvorna ali „kolodvornica“. To ime nama je bilo ta-  
ko všeč, da sva je tudi v italijanskem in nemškem po-  
govoru rekla sva n. pr. „la colodvorniza b mol-

karolo, se je v nedelje zjutraj praznično zasvetilo in mnogovrstne prihajajoče goste kaj prijazno pozdravljalo. Povsod kaže naš narod, da mu je verski čut globoko v dnu duše vkorenjen, ali pri enakih priložnostih ves gori v pobožnem navdušenju. Od vseh strani so se stakale cele trume, praznično opravljene ženske in moški, stari in mladi; vsi so hrepeneli po blagoslovu novomašnikovem. Kmalu se je bilo zbralo tako obilo ljudstva, da jih je zamogla nekoliko večna cerkva Goriška komaj peti del objemati; zato je daleč okoli cerkve vse mrgolelo in šumelo, vsako vzvišeno mesto je bilo posedeno. Pokanje možnarjev je naznanjalo, da se je približal zaželjeni čas. Kmalu po desetih se vzdigno procesija iz g. vikarjevega stanovanja; novomašnika, v sredi med duhovno materjo (gospo. Makarovič-ovko s sv. Gore) in duhovim očetom (prč. g. Madonom, župnikom Šempaskim), je spremljalo mnogo duhovnov in bogoslovcev. V cerkev stopivše je sprejela izvrstna glasba goriških godecov, ki so pri celi slovesnosti tako izvrstno godli in peli, da se še v mestnih cerkvah redko kaj enakega sliši. Pridigovat je novomašniku stric njegov č. g. Budin, vikar Zapotoški. Glasno hripanje se je slišalo po celi cerkvi, ko je spominjal novomašnikove rodbine: umrlega očeta, že toliko časa bolne matere in sestre itl. Slovesna maša se je v najlepšem redu vršila.

Po zvršeni službi božji se podajo povabljeni gosti v enakem redu kakor poprej na dom novomašnikov v „Vas“. Pri obedu je pričujoče posebno razveseljevala izvrstna godba; napivalo se je novomašniku, raznim povabljenim, Nj. svetosti sv. Očetu; Nj. eks. prevzv. nadškofa itd. Veselje je bilo obče, nekajeno. Večina gotovo je še le drugi dan odhajala; vsi so bili zadovoljni in še v poznih letih se bodo spominjali prelepe te slovesnosti. — Naj mi dovolijo častiti braveci, da h koncu še nekaj pristavim, kar čast naše sicer hvalevredne občine nekoliko omračuje; omenim pa to iz čistega namena, da bi se v prihodnje kaj enakega več ne prigodilo in da bi se

to larga“, „auf beiden Seiten der Kolodworniza“, itd. Gospodje in gospé! Ako vam je ljuba sloga, obdržite to ime!

Pa še edno naj uzamem iz popotne torbice! Slišal sem—in, kdor mi je pravil, je še živ—da so bile na kvaterno nedeljo v Frančiškanski cerkvi „pri kapeli“ tri lepe pridige, prva in zadnja v slovenskem jeziku, srednja pa (ob 10.) v italijanskem, ker je menda „novic“ \*) to želel, in da so pri italijanski močno uhajali ljudje iz cerkve, ker so bili Slovenci. Veselo znamenje to, da se Slovenci tako radi udeležujejo cerkvenih slovesnosti in da tako radi božji nauk poslušajo, če je v njih jeziku. Zato bodi čast in hvala visokočestitim Očetom, ki bočejo vsem vse biti, da bi vse—tudi Slovence—Gospodu pridobili! Kako pa doli v mestu? Spisek „Božja služba v Gorici“ (v 23. listu) je bil menda pre malo oster, kaj ne? \*\*)

### Konkordat.

Po zgledu nekterih kulturonosnih in liberalnih nemških mest (n. pr. Weinhaus, Ochsendorf, Währing, Affenheim, Ottakring, Narrenhausen, Gersthof, Esslsan, itd.) so sklenila tudi nektera imenitnejša slovenska mesta naše poknežene grofije poslati državnemu zboru prošnjo za odpravo konkordata. Čast, da so to važno reč prvi sprožili, gre častljivim starešinam v Fofovici (dulà vhe infiarin i zus). Kakor blisk se je raznesla ta novica po deželi in v 8—10 dneh imamo že (kolikor je „D.“ znano) 5 sejnih zapisnikov v tej zadevi in 5 petičij, ki jih je ne vem kateri dohtar ali

naša občina na vsi strani drugim v podučeno gled bliščala. Prav čudno namreč se nam zdi, kako je zamoglo slavno naše županstvo dati dovoljenje k plesu, brez privoljenja ali vsaj posvetovanja z g. vikarjem, in sicer na tak praznik, ki je vsaj za nas normalen; so se mar tudi v našo dolžnost prikrivali kužni principi modernega liberalizma à la Grantson, à la Mühlfeld? Še bolj nerazumljivo nam je to početje, ker za trdno vemo, da je č. naš g. vikar kremljarju velikodušno odškodnino ponudil samo ako odloži ples na kako drugo nedeljo; ali naletel je celo na tako trdovratnost, da se plosišča niso hoteli z „Britofa“ v „Vas“ preložit, da bi se vsaj blizo svetišča ne rajalo. Vse opominjanje je bilo bob v steno. Toda ne govorimo o blagih verskih, pobožnih čutih, katerih ni povsod najti. Ozrmo se le na telesno (materialno) dobro. Ali ni naj večja slopota luči obešati v skednju, ki je komaj sedem stopinj visok, v katerem je zgoraj sto centov sena naloženega, brž zraven pa okoli tristo? mar nas neso še zmordilo vedne žalostne novice o požarih po raznih krajih? Ravno sedaj na jesen, ko so skoraj vsi pridolki spravljeni, bi nas taka nesreča toliko huje zadela. Ali ni dolžnost slavnega občinskega predstojništva, takim nerodnostim v okom priti? Jaz mislim da, in sicer prva in največja. Sledjic, če vsak kmot po pravici zahteva, da ga nobeden navlašč ne moti v njegovih opravilih, ima toliko večjo pravico to zahtevati, njih duhovni pastir, ki je po noči in po dnevi zmiraj k njih službi pripravljen. Če mu pa ravno pred pragom divjajo in vričejo, mu ni mogoče še svojih molitev redno opraviti, kar se je ravno v nedeljo godilo. Vnaujni duhovni, katero je bil g. vikar zaradi pretasnega prostora na novomašnikovem domu gostoljubno k sobi povabil, niso mogli, kakor slišim, valed prevelikega šundra še svojih duhovskih dolžnosti kakor se tiče opraviti. Je li tako početje pošteno in spodobno? Vsak pametni človek mora reči, da ne. Zatorej opominjam vse občane, posebno pa tiste, ki so odbrani, da povsod mir in red vzdržujejo, naj se spo-

občinski tajnik skoraj vse po enem kopitu naredil. Slavna naša mesta, ki so v večem spomin z zlatimi črkami v letopisih novega liberalizma zapisana, so: Fofovica, Babja vas, Hudi log, Zlodjevo Brdo in Oslovski tabor. — Pri tej priliki se je pa, žalibog, že zopet pokazalo, kako smo Slovenci v kulturi zaostali. Kaj mislite! skoraj v vsakem starešinstvu je bil kak butec ali kak kitast starokopitnež, ki se je predrznil svobodnjaškim starešinam ugovarjati in—horribile dictu!—za konk... (bodi nam Bog milostljiv!) potegovati. Tako n. pr. v Hudem logu \*) Luka Vernik (cerkovnik). Kaj menite, kaj se je lotila ta priprosta dušica prašati?! Še ni pustil, da bi bil sporočevavec Martin Lesica vse povedal, kar je imel na srcu, in vže mu začne ugovarjati in motiti ga z vprašanjem: „Za voljo Božjo! Pa kaj imate zoper konkordat? Ste ga li kedaj brali? Razložite ga nam popred, da bomo vsaj vedeli, o čem se menimo...“ — Da ne bi bil nikdar teh besedi izustil! Starešina Miha Tepec se spusti na nj kakor jastreb, in ga v par minutih—da si ravno ga je doimojster Lavoslav Kujžnik krepko podpiral—tako zdelo in v kozji rog vžene, da so mu vsi drugi starešini z zbornico pretresajočim krohotanjem in ploskanjem pritrjevali. Ni bilo slišati drugega, kot: „Da, da! Res! Dobro! Resnično! Izvrstno! Zivio! Slava!“ In to vam je šlo naprej kakor streljanje v pelotonih. Med tehtnimi dokazi, ki so vrelj Tepec-u iz ust, naj posnamemo iz zapisanika samo te-le: „... Kaj! kaj! Molečita vi dva! Vaju je že—oh, mi dobro to vemo—vaju je h... v f... najel, da se za tonkordak poganjata. Le držita se; le držita se vajnega gospodarja! — To mora tudi v kratkem vse drugače biti! F... ne bo imel tudi priholi nič opra-

\*) Hudološki protokol nam je narpopred došel.

\*) Novomašnik K. K.  
\*\*) Slišimo, da se nekaj snuje; kaj in kako, pravimo drugod, kadar ta zadeva bolj dozori.

mihjajo večkrat dolžnosti, katero jim postava naklada, da ne bo treba vprizhodnje enakih neprilicnosti o naši občini svetu iznajti.

DOMAČE VESTI.

a.) Cerkevna.

VI Gorici 17. oktobra.

Vsi p. n. gg. duhovni dekanijski gradsko so poslali (katoliškemu dunajskemu časniku) „Volksfreund“ uobzirno (prejeto zoper surovo napado na tonkordat. Oni določno zavradajo krivo mnenje in ubotno podtikanje, kakor da bi bila niža duhovščina gleda na koncordat drugih misli, kot škofje. Povod tej prostovoljni manifestaciji je nekak zabavljica v umazanini dunajskemu listu „Der Gradec-Michl“ \*)

Vredil ananje sporokov rajno. dala J. Bacoča, ki je zapustil v Družbi Jezusovi vse svoje promozenje, morajo stajevati v Gorici en italijanski mašnik to družbo, en nemški in en slovenski. Slovenski je ni

\*) Na to smiraj voljajni okrožnici nekdanje okrožne oblasti od 10. junija 1857 št. 4700 do vsaki okrajnih gospodov po tuziškem 1.) nima politična gospodstva ali županstvo dolžnosti, da bi, kadar ima dovoljanje za pibe dati, poprej samokrita ali vikarja za privoljenje prešela, kar bi ga ta tuziška volja pripravilo. 2.) Dan nove niše ni po št. postave razpisano, da po določni postavi pa bi se lahko normalno preznikom prijavila. 3.) B. Glej omenjeno okrožnico velava, da se ne sme napraviti plaš bliso cerkve, farovša ali duhovništev in šole. 4.) Zakon sme se pibe snoluro po službi Botji in končati se ob 10. uri v hlačah. 5.) Škofje in škofje, varnost, spodobno obnašanja itd. spada med dolžnosti. Županovi (glej tudi št. 271. občinskega reda od 7. aprila 1854 št. 1854) in županijski svetovi imajo v zvezi z županijskim svetom. To so sedaj spadalajo točke in okrajnice. Vred. \*) Tudi v dunajski nadškofiji dekanijski dekanijski po izgledu duhovščine stolnega mesta tako prečesto zoper nositmo agitacije, virona, pritrdbe k škofovski edoni priboljate.

iti in tudi v cerkvi ne. To mora spadati vas v oblast in področje starešinstva. — To je gotovo: Vi dva sta odvisna, in zato se za kon... čem reči, tonkordat potegujeta. Da bi ga z... Dandana... drugi voter pibija, drugi dub veje, pa tega vi dva ne razumeta. Jez in boter Zalefel sva bila te dni doli v Gorici in tam, tam sva slišala, kaj je tonkordak! Ah! zakaj ne zastopim bolje nemški, ali laški! Pa saj nama je tisti gospod, saj veste, boter, vse razložil. Zdaj vem, odkod slabe letine. In lejte! grozdna bolezen se je, ako se ne motim, ravno tisti čas začela, ko so tega vruga na dan spravili. Tudi krompir brž ko ne zavoljo tega gnije je. In da imajo ubogi dolenci tako nesrečo s kavaliriji, od kod more to priti, če ne od tonkordaka? Ti prek... tonk...!! In letošnji tako zgodnji veter in mráz? Babo so kyantale, da so je na Zlodjevem Brdu nekdo obesil. Ja, ja! obesili! To so habje kyante. Jez ga ne najdem družega vzroka letošnjemu viharju, kot že spet ta nesrečni tonkordak. — Toče tudi gotovo ne delajo coperniče, ali, če mi porečete, da jo tonkordat doli usiplje, ne porečem dvakrat, da ne... Možje! botri! starešini! Jez sem do dobrega prepričan: Dokler so tega z... nē izneblimo, ne bomo imeli dobrega. — Vidite, kako bogáto vešdimo imajo letos Brici! Zakaj? Za to, ker so laški meji bliže kakor mi, in za to, ker od une strani, ker nimajo tonkordaka ribolarizem... (Starešina Zalefel: Ne, ne tako, boter! „Išrevallžem“ je menda rekkel gospod v Gorici) no, naj bo, — rivevalizem sem pihija. In na Stajarskem imajo tudi tako trga tev, kakor malo kako leto poprej. Zakaj? Za to, ker jim je lirevalni veter z Dunaja in Gradea zrak po vinogradih sejšil. Proč torej s tonkordakom, tudi ko bi se trišto h... čem reči, šolmojštrov, mežnarjev in plitvoglavcev za nj potegnulo. — Proč z njimi! — Nasvetujem torej... itd.” (Luka Vernik in Layoslav Knjižnik sta bila profi koncu Tepčevoga govora iz zbornice ušla. Vr.)

Tako se je godilo 11. t. m. v županijski zbor-

darno došel, š. O. Staré (roj. Kranjec), Pridigoval bi pri sv. Ignaciji vsako tretjo nedeljo ob 10 1/2 u. po nemški in vsako drugo zjutraj ob 8 u. po slovenski. Prihodnjo nedeljo (20.10.) bo imel v prvi nemško pridigo. Ob 8.00. Jozabtom je odkazano na meali farne cerkve sv. Ignacija na Travniku, cerkev sv. Izana, toda, kar se tiče oskrbovanja promozenja in dohodkov njenih, ostane vse kakor je zdaj v fajnoshrovljeh pokah.

Para Ruda je razpisana do 21. novembra t. l.

b.) Raznateca.

Za novo vredjena službe na tukajšnji s. k. normalki so imenovani: P. n. gg. Jozef Marušič, katehet s 700 gold. a. v., zatrdno; Ivan Schaber, pomočni katehet s 300 gold. (Oba sta bila tudi do sedaj v ti službi). Ivan Trojanšek, (supplent na tuk. gimnaziji, učitelj italijanščine) in Franc Zakrajšek, (bivši zad. učitelj na tuk. viši realki), oha s 700 gold., začasno; Anton Hribar in Herman Niederkorn (dosodanja učitelja na normalki), oha zatrdno s 600 gold. Anton Goljevšek (dosodnji učit. na agrar.) s 500 g., zatrdno; Val. Kurnar (dosodnji pomočni učit.) s 350 g. zatrdno. — Dve službi s 600 g. in ena s 500 g. niso še podeljene.

Zuani rodoljub Matej Ternovec, zdaj pri okrožni sodnji v Rovinji, je postal aktuar.

Danas zjutraj ob 8. u. je zapustil Gorico 20. lopski bataljon in odšel v Karmin in Gradišče; v Karminu bo zdaj stalna posadka.

DRŽAVNI ZBOR.

Zbornica poslanov je imela že 37 sej, v zbornici gospojaki pa niso mogli uni dan-le imeti še seje ne, ker se ni bilo zbralo zadosti zborstkov; pezneje pa so vendar par obravnav imeli. Vseh sej je bilo v viši zbor-

nici v Hadem Logu. V družih sejnih sporočilih se nahajajo tudi blizo enake obravnave.

H koncu naj podamo še načrt Hadološke peticije na državni zbor. Peticije unih občin so tej podobne, kakor jasec jajcu. Glasi se pa prošnja v originalu takole:

Hoch-Loblichem Kais-Rath!

Weil wir haben gehert, dass diser Tonkordak ist schuld an alle ibell in unsere Gemainde unt in ganzes Landt undt weil Lebliches Landes-Fondt \*) dort untten in Gerz wil nihtz mahen wegen diser Sache undt weil wir sint vohlkommt iberzaigt, dass nimalas wirt gut werden pai unss, bis wir nicht haben von Hals den Tonkordak; alsdann pitten wir untertonigsst gefertigte, dass mechte man paid abschafen dissen Gesetz. Wir kuenen sagen noch sile andre Urssach, aber Woll-Lebliches Rai-Srath kennt schon alle pessr wi wir, unt dan sint ja draussen unsere Depetirten, sohlen si machen, dass wirt recht kummen.

Pitten wir nochmalas sehen, recht paid apschaffen.

Hudi Eoch in Kistenlandt, denn 11. oktobr 1867.

Gheorg Hmell birgrmaistr mpr.

- † Peter Salletten (Gmainderakt)
- Mar. Lessitza mp.
- Sebbast. Neumek mp.
- † Luk. Abbottnikk
- † Jož. Spechar
- Ant. Chudonhrdigg mp.
- Lukhass Osslowitsch mp.
- † Mhatouss Sabittinig
- Mihael Teppetz mp.
- † Blassius Pian
- † Jožef Huddler
- Id.

\*) I. J. Ježalni odbor.

nici do njih naj odnajst. Obravnavajo se pa zdaj v go-  
sposki zbornici, ki jih je zbornica poslancev že  
davno prebrala in odobrila; v njej se nič kaj posebno  
zanimivega no godi. Gledati bomo torej lo bolj, kaj  
zbornica poslancev dela. In tu je „Domovina“ z nekto-  
rimi rečenjii na dolgu. Od 5. l. m. naprej je razpravl-  
jala o nekaj desetih postavah, katerim pravijo glavne ali  
osrednje državne postavbe, bas, da so podlaga, temelji ali  
če hočemo, štirje vogali kamni celoga ustavnega po-  
slojja in vsega postavodajstva. Te postavbe so: 1.)  
Postava zastran izvrševanja sodniške oblasti; 2.) postava  
zastran izvrševanja izvrševanja (eksekutivne) obla-  
sti; 3.) postava zastran uprave državne sodnje in 4.)  
postava zastran odčitnih pravic državljanov. — Osnoval  
je bil in predložil te zakone tisti bilsek, kateri ima na-  
logo prenaraditi ustave od 20. febr. 1861 in kteremu  
rečejo odsek za ustavo. Jedro teh načrtov je prav svo-  
bodnjaško in, rekel bi, prekucijsko, in tako bi imelo  
biti tudi vse druge postavbe, ki bi se tistega jedra vzra-  
čale. Sporočevalce o vseh teh predlogih je bil dr. Wa-  
ser. Poljaki, Slovenci in Tirolci so bili zoper te posta-  
ve in so se glasovanja zdržali. Pri vsem tem pa jih je  
liberalna vodnja sprejela. Med razpravljanje se je mar-  
sikaj vrnilo, kar — da si ne zadeva reči dalje — vendar  
ni brez važnosti. Tako ni pr. je dr. Tomaš tiral, da  
morate vsak sklep dvo tretini poslancev (in ne samo  
nadpolovična vodnja, kakor pri državnih postavah) pot-  
diti. Opira se pa ta njegova tiralna na § 14. februar-  
ne ustave od leta 1861, češ, da „glavne“ postavbe so  
on kos ustave same in da mora veljati o njih, kar vo-  
leva oacujepi petost zastran prenaradbe ustave same.  
Toda na Tomašov načrt je bila samo 48 glasov, nje-  
mu nasproti pa 94. Rekel so je namreč od nasprot-  
ne strani, da § 14. febr. ustave se ne da obrniti na  
te glavne postavbe. To je bilo varok, da niso hoteli po-  
titi Slovinci, Tirolci in Poljaki o teh postavah nič več  
vedeti. — V seji 9. okt. je posl. dr. Tomaš poprosil  
ministra, ali je centralistična ali avtonomna. Državni  
kancelar bar. Bonst je odgovoril, da njegov sistem je  
neka srednja reč, taka avtonomija da ne more dati do-  
želam, da bi po njej enota in moč države škoda trpela.  
V tisti seji je nasvetoval mudi svobodnjak, adv. Mühl-  
feld, naj bi se konkordat kar huravnost odpravil, češ,  
da, kar se akojše svoje adrese cesarju poklonili, ne mo-  
re zbor več dragade, kot da s enim malom konkordat  
podare. Ta nasvet je bit — se vo da — voda na malin  
svobodnjaške stranke. — 14. okt. m. se je lotila zbornica  
poslancev prenaradanja ustave od 26. febr. 1861 in to  
je zraven porazumenja z Ogrji naj važnejša zadeva med  
vsemi, ki se leta obravnavajo. Razprave se oddeležuje-  
jo tudi Poljaki, Slovenci in Tirolci. Zdi se, da se vla-  
dajoča nemška vodnja v tej reči zasli pojenkim nante-  
vam kolikor toliko, da se nerada, uklanja. Deželni zbo-  
ri bodo imeli vsled sodanjih poptov več pravice, ka-  
kor po Schmerlingovem kopitu. Tudi nekoliko svo-  
bodnjaša ho prenaradna ustava. Sprejeto je že vaju  
načelo, da ima državni zbor bez vse važno pravico,  
davke in vojake ministerstva določiti; ali pa tudi ne  
dovoljiti itd. — To so važnejše reči, ki so se ta mesec  
v zbornici poslancev obravnale. Bilo je sicer še marsi-  
kaj vmes, toda ali ni važno za „Domovino“ bravce,  
ali pa bomo imeli še drugo priliko o tem govoriti.

### OGLED PO SVETU.

Hudobno prekanjena ali nepremišljena gonja zo-  
per konkordat ali prav za prav zoper to, kar je s pla-  
ncem konkordata zagrnjeno, to je, zoper katoličanstvo  
in duhovščino je od dne do dne predrznejša in silo-  
vitejša. Kdor dunajske glasilke brez očalov prebira,  
preverjen je že davno, da je sedanjí stan reči v mar-  
sikakem oziru sumljivejši kot l. 1848.

— To dni je sprejel presv. cesar deputacijo mest-

nega starošinskega dunajskega, ki mu je poklonila adre-  
so kot prouti soper adresa, 26. Oktobr. Odgovor nj. vo-  
ličanstva je ves Salomonov. Rekel je, da se zanala,  
da starešinstvo ne bo po nikakom kulilo upliva, ki ga  
mora imeti verstva na ljudsko žaltvo in na izučevanje  
učiteljov; kajti gotovo je z mano vred nverjeno, da ve-  
ra mora biti naj važnejša in neogibnejša podlaga vsega  
pravega, vrnega vladovanja ljudskega. — Svobodnja-  
ski glasniki se sicer sililo, ta odgovor v svojem zmlstu  
tolmačiti, pa so jim nič kaj prav, no priloga.

— Odgovoril je cesar z lastnorodnim pismom do  
kardinala Rauscher, ja tudi na adreso 26. Oktobr. Ves o  
tqm drugi pot.

Na Rimskem je že kakih 10.000 garibaldov-  
cev, koji so že v večih, tam v ravnjih krdolih prika-  
zujejo. Papežovi vojaki se jih že večkrat oklostili, pa  
kmalj odpolni so v novi prikatajo. Za trdnos posedli  
niso do sedaj še nobenega mesta, kladijo se menda le  
boj po hribih. Čudna je tudi ta štrona! 60.000 Italijan-  
kih vojakov je krog rimske meje razpostavljenih in  
vendar jim uhajajo garibaldovci na papeževa tla. Fran-  
coz smiraj žuga italijanski vladi, da gorjo nje, če ne  
bo branila, da ne proderojo garibaldovci na Rimsko,  
in pri vsem tem jih bo v krajem že več kakor pape-  
ževo armado, kteri šteje kakih 10000 moč! Kdo za-  
more vganiti to zastavico? Zdaj jo vganu lahko še vnek  
otrok. Vse jo lo komadje! Italijanska armada čaka bi  
pravoga čipa, da postade za ostalo papeževo deželo, za  
zun Rima, češ, da mora vselja zatreti red in mir sto-  
riti in papeža varovati. Po smrti Pija IX. postade pa  
tudi še rimsko mesto in pasti prihodnjemu papežu mudi  
sami eno poslojje in vt. Tako se, dr. ko ne, reči nar-  
zavljujejo zadeva na ta lega, temile vseh stoletij,  
zadeva svetnoga gospostva rimske cerkve.

— Kraljica španjska ponuja Napoleonu pomoč,  
če bi je potrebno za vzdržanje svetnega gospostva  
papeževoga.

Borsni kurs na Dunaji: 16. okt. Metal-  
lique 66:60, narodno posojilo 64:65, London 124:40,  
sózjo srebra 122:25, oekinj 5:95.

Loterijske številke zadnjic vzalje-  
njenje: v Trstu 12. t. n. 55, 73, 16, 48, 42.

Zlota cena v Gorici: 17. t. n. Plenica po  
3:30 do 3:40 kaznanik; turčica 1:80 do 1:86; jod-  
men 3:40 — 3:50; žvel 2:80.

### Umrli v Gorici:

310 Lucia Traut, 64 l., smrt. — 311 J. —  
Sello, 21 l., smrt. — 312 — — — — —  
za. bošpatja: 6. Merje, Gracija, 178 l., kmetška valova, za. mrtuost; Ta-  
ret, Jurajev, 84 l., predvho bol, za. vnet. v arevli; O. Fortunat Tre-  
vian, možnik kapucinskega reda naj starejši v celi provinci, 93 let, za  
starostjo; 9. Vitalija Natiec 40 l., kovarč žena, za. vnet. v arevli; 10.  
Ivan Nemec 65 l., mož, bol v mehcah; 11. Prody, Bernard 18 3/  
mlast; sed. nreoh; zadržatelj; 12. — — — — —  
ka. opek. (dvojka), pred. časom mrtuost; 13. Valerjan Hoffmann 29  
l., uženik ja. Krakovega, za. ptočica; Alojzija Lejtnar, 25 l., dekla za  
pluvinco; 16. Vened. Filipi 62 l., pestent. invalid, za. jedilo.

Prvi izlii „Dom“ pridejo izpod tiskavnice v  
retek okoli 8 ur popoldna; do 8. u. zvečer so vsi listi,  
ker jih mo po pošti, že oddani. Kmalj da dojde  
postm d. d. naročnikom naš list, je odvisno od po-  
šte. — Toliko na znanje tistim prejeminikom, ki  
želijo, da bi jim „D.“ enmalo poprej našlo.  
— — — — —  
— — — — —  
— — — — —  
— — — — —  
— — — — —  
— — — — —

Listnica vredništva. Gosp. F. K. Dobesl. Posla-  
ne prihodnje spčane se napravita, prosim. — G. A. Z. y K. — K.  
že opaznjan, pa odloženo.